

ПРОФЕСОР ФЕДІР ГРИГОРОВИЧ КУЛАЧЕК — ХІРУРГ, НАУКОВЕЦЬ, ПЕДАГОГ (ДО 75-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

Відомий хірург, науковець, педагог професор Федір Григорович Кулачек виховав і продовжує виховувати лікарів і учених, створив власну наукову школу хірургів, які є гордістю Буковини. Поєднуючи інтенсивну творчу працю науковця та педагога, автора знаних у країні наукових праць, плідно працює на посаді професора кафедри загальної хірургії Буковинського медуніверситету, який має велику шану в молоді, веде її у захоплюючий світ науки, прищеплює, неначе до-свідчений садівник, любов до медицини, повагу до людей.

Більше півстоліття віддавав Федір Григорович Кулачек душу, натхнення, недоспані ночі галузі охорони здоров'я, а саме найтяжчому її фаху — хірургії. Саме таким залишається життєве кредо і сьогодні, в день 75-річного ювілею від дня народження заслуженого лікаря України, професора кафедри загальної хірургії Буковинського державного медичного університету Ф.Г. Кулачека, який також відзначає 53-річчя професійної, громадської, наукової, педагогічної діяльності.

Народився Ф.Г. Кулачек 21 червня 1938 року в м. Рівному, у сім'ї робітників. У післявоєнному 1945 році він прийшов в перший клас загальноосвітньої школи № 2 м. Рівного, яку закінчив у 1955 році. Після закінчення школи сумнівів щодо визначення з фахом не виника-

ло — вступив на лікувальний факультет Чернівецького державного медичного інституту.

Після закінчення інституту за направленням Державної комісії з 1961 року працював лікарем-хірургом медико-санітарної частини металургійного заводу м. Єнакієва Донецької області. А вже в 1968 році Федір Григорович призначений головним лікарем та завідувачем хірургічного відділення Єнакіївського онкологічного диспансеру.

Результатом плідної практичної роботи Ф.Г. Кулачека стала захищена ним під керівництвом головного хірурга Міністерства охорони здоров'я УРСР, заслуженого діяча науки і техніки професора Гната Михайловича Матяшина у 1971 році кандидатська дисертація «Клинико-морфологическое обоснование применения большого сальника в хирургии».

Потяг до професійної та наукової зрілості привів Ф.Г. Кулачека у 1970 році в рідну alma mater — Чернівецький державний медичний інститут на посаду асистента кафедри факультетської хірургії. Робота на кафедрі сприяла науковому та професійному зростанню Федора Григоровича. Тут він працював із такими знаменитими і відомими хірургами, як доцент Олексій Дем'янович Юхимець (на той час ректор інституту), заслужений діяч науки і техніки України професор Борис Олегович Мільков, які були відомі не тільки на Буковині, але й далеко за її межами.

Роздуми Ф.Г. Кулачека як науковця та практичного хірурга вилилися в узагальнення результатів лікування хворих на гострий перитоніт. Усі дані структуризовані в докторській дисертації «Методи восстановления кишечной непрерывности в условиях перитонита», яка була блискуче прилюдно захищена і затверджена Вищою атестаційною комісією Радянського Союзу в 1987 році. Метою дисертаційної роботи було розробити ефективні методи хірургічного лікування патології порожнистих органів в умовах перитоніту шляхом захисту кишкових швів; методи попередження прогресування перитоніту.

На основі проведених клінічних (149 хворих на перитоніт) та експериментальних досліджень (284 собаки та 140 шурів) встановлено: у результаті запалення і травмування тканин в умовах перитоніту різко зростає (до 76 %) тромбування внутрішньостінкових судин, що збільшує ймовірність виникнення неспроможності швів кишкових анастомозів; фізична неспроможність міжкишкових незахищених анастомозів в

умовах перитоніту настає на 3-тю — 4-ту добу після операції, а клінічні прояви — на добу пізніше; при застосуванні шовного матеріалу за незміненої кишкової стінки зберігається її еластичність, у зв'язку з чим зменшується щільність між шовним матеріалом і тканинами стінки кишки, внаслідок чого зменшується фітильність ниток; при запально зміненій стінці кишки щільність між шовним матеріалом і тканинами значно збільшується, наслідком чого є підвищення фітильності шовного матеріалу та збільшення забруднення очеревини. Дані явища зменшуються при обробці шовного матеріалу в концентрованих розчинах антибіотиків; в умовах перитоніту неспроможність захищеного анастомозу, накладеного за типом «кінєць в кінєць», настає частіше по протилежному від брижового краю стінки кишки, а захищеного — з боку брижового. Це пов'язано з технічними труднощами захисту брижового краю анастомозу; захист кишкових швів колагеновими плівками і клеями в умовах перитоніту малоефективний: а) оскільки між плівкою і серозним покривом утворюються повітряні порожнини, у яких накопичується патогенна мікрофлора; б) у зв'язку зі швидкою вакуолізацією та секвестрацією клею під впливом токсинів мікроорганізмів та протеолітичних ферментів, що присутні у вільній очеревинній порожнині за умов перитоніту; вільний і на судинній ніжці сальник, який фіксований до лінії швів, дещо зменшує їхню неспроможність завдяки біологічним властивостям сальника виділяти клейоподібну масу, що діє літично на мікроорганізми; механічна та біологічна герметичність кишечних швів значно збільшується при зміцненні її клеєчепцевими композиціями, однак цілком не запобігає неспроможності, оскільки відсутній захист з боку слизової оболонки; найбільш ефективним є захист кишкових швів від підведення з боку просвіту кишки біологічно інертного, який розсмоктується, ендопротезу на клею, а ззовні зміцнення швів клеєсальниковими композиціями; для зупинки прогресування запального процесу рекомендується на зону анастомозу застосовувати внутрішньотканинний гальванофорез з внутрішньовенним введенням лікарських коктейлів, що включають великі дози антибіотиків; при захисті анастомозів клеєм і сальником, накладеним по типу «бік у бік» в умовах перитоніту, неспроможність швів частіше настає на протилежній брижі стінці в зв'язку з перетинанням поперечних судин. На протилежній стінці сальник притискається брижею і, таким чином, підвищується герметичність; найбільшу герметичність і міцність мають анастомози між тонкою і товстою кишкою, що накладаються за типом «кінєць у бік» із подвійним захистом, порівняно з анастомозами, накладеними іншими методами в умовах перитоніту; у профілактиці неспроможності кишкових швів в умовах перитоніту доцільним є одномоментний лаваж черевної порожнини антисептиками з експозицією по 5 хвилин 4 рази.

У 1988 році за конкурсом доктор медичних наук, професор Ф.Г. Кулачек обраний на посаду завідувача кафедри загальної хірургії, на якій пропрацював

до 2008 року. Професійну кваліфікацію лікаря-хірурга підвищував в провідних клініках міст Донецька (1968), Києва (1969, 1973, 1977, 1983, 1988, 1994, 1998, 2003, 2006), Москви (1979, 1982, 1988, 1990), Санкт-Петербурга (1994).

Професор Ф.Г. Кулачек є автором понад 610 наукових робіт, 19 авторських свідоцтв та патентів на винаходи, 67 раціоналізаторських пропозицій. За його керівництва захищено 13 кандидатських дисертацій.

Дієвий характер професора Ф.Г. Кулачека сприяв тому, що він постійно займався громадською діяльністю. За період навчання в школі був членом комітету ЛКСМУ школи, з 1961 по 1965 рік — послідовно секретарем комітету ВЛКСМ, головою місцевого профспілкового комітету медсанчастини Єнакіївського металургійного заводу, з 1965 по 1970 рік — головою міського профспілкового комітету медичних працівників м. Єнакієва та паралельно позаштатним інструктором міському компартії. Працюючи в Чернівецькому державному медичному інституті, тривалий час був редактором загальноінститутської стінової газети.

Нагороджений трьома медалями, грамотами Чернівецького міського комітету Компартії України та обласного відділу охорони здоров'я, спортивних організацій при кабінеті міністрів СРСР, у 1958 році — грамотою ЦК Компартії Казахстану за освоєння цілинних земель.

І на сьогодні професор кафедри загальної хірургії Буковинського державного університету Ф.Г. Кулачек із притаманною йому енергійністю бере участь у роботі республіканських та міжнародних з'їздів і конференцій, читає лекції студентам, проводить практичні заняття, вчить молоде покоління хірургів оперативній майстерності, проводить обходи хворих, відпочиває на полюванні, тенісних кортах, рибалці. Тривалий час був членом спеціалізованої вченої ради Д 05.600.01 при Вінницькому національному медичному університеті імені М.І. Пирогова, є заступником голови обласного осередку Асоціації хірургів Буковини, є членом редколегії наукових видань «Клінічна анатомія та оперативна хірургія» та «Український журнал хірургії».

Внесок професора Ф.Г. Кулачека у практичну охорону здоров'я, талант хірурга і педагога здобули належне визнання в широких колах науковців, лікарів і громадськості України. Свідченням тому є присудження йому високого звання заслуженого лікаря України.

Тож нехай не втомлюються Ваші золоті руки, відкрите серце лікаря та світлий розум вченого! Щастя й наснаги Вам на благодій і довгій літа!

*З повагою та шаную,
колектив кафедри загальної хірургії Буковинського
державного медичного університету*

*Польовий В.П., Сидорчук Р.І., Ротар О.В.,
Паляниця А.С., Карлійчук О.О., Воляннюк П.М.,
Петрюк Б.В., Білик І.І., Кнут Р.П.,
Мишковський Ю.М., Кулачек Я.В., Щербак Т.І.*